

WERKGROEP MILIEUBEHEER BERG EN DAL

Postbus 26, 6560 AA Groesbeek
bestuur@wmg-groesbeek.nl
www.wmg-groesbeek.nl

Aan: De gemeenteraad van Berg en Dal,
Postbus 20,
6560 AA Groesbeek

Betreft: Zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan en ontwerpbesluit omgevingsvergunningen
'zonnepark Millingen-Leuth' met het nummer NL.IMRO.1945.BPZONNEPARKLKM-ONW1

Groesbeek 31 januari 2024

Geachte dames en heren.

De Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal en het IVN Rijk van Nijmegen dienen hiermee hun zienswijze in over het ontwerpbestemmingsplan voor een omgevingsvergunning voor het realiseren van een zonnepark nabij Millingen-Leuth.

Allereerst willen wij vermelden dat we bij het standpunt blijven om de "zonneladder" van Natuur en Milieu Gelderland te volgen. Zonnepanelen op vruchtbare landbouwgrond waar Berg en Dal rijk aan is, is de laatste keus. Wij zijn voor een regeneratieve landbouw.

Het planvoornemen betreft de realisatie van een zonnepark, totaal 100 hectare groot in agrarisch gebied waarvan circa 50 hectare zonnepark en circa 50 hectare aan bijbehorende natuurontwikkeling wordt voorgesteld.

Er is gekozen voor een strakke scheiding tussen 50 hectare natuurontwikkeling en 50 hectare zonnepark. Dit om een veld met maximaal mogelijke natuur te ontwikkelen naast een veld met maximaal verdichte zonnepanelen.

Er is dus bewust gekozen voor het scheiden van het gebied natuur en het zonneveld. Dit om van het gebied natuur een optimaal geschikt biotoop te maken voor tal van soorten met een hoge biodiversiteit.

De biodiversiteit in het gebied van de panelen is ondergeschikt gemaakt. Men beschouwt het al als winst dat er onder de panelen geen gifgebruik en bemesting meer plaats zal vinden. De verantwoordelijkheid van dit veld is bij de projectontwikkelaars gelegd.

Wij maken ons zorgen over de kwaliteit van de bodem onder de zonnepanelen omdat dit deel zo intensief wordt vol gelegd, dat er nauwelijks water en licht bij kan.

Ter verduidelijking.

Het zonnepark wordt voor het grootste deel, 43 hectare, op agrarisch gebied gelegd en 7 hectare op drijvende panelen op de zandwinplas bij Leuth. Op de eerste plantekeningen zagen we op agrarisch gebied genoeg ruimte tussen de rijen zonnepanelen in zuid opstelling. In het huidige plan is dit veranderd.

De panelen op land worden op dakvormige stellages in oost-west opstelling gelegd met een maximale hoogte van 2,1 meter onder een hellinghoek van 10 graden en langs de randen een hoogte van 80 cm. Alles bij elkaar is zo'n zogenaamd "dak" 13,725 meter breed. De lengte wordt bepaald door de lengte van de oost-west lijnen die lopen tot de randen van het zonnenveld. Tussen de "dak punten" op 2,10 meter hoogte zit 15 cm ruimte. Alleen aan de lagere zijde (80 cm hoogte) is ruimte voor onderhoud, en dat is slechts 80 cm breed. De totale grondbedekking op de zonnepanelenvelden zal rond de 95% zijn. De oost-west opstelling is minder geschikt voor goede lichtinval.

Wij maken ons zorgen over de gevolgen voor het bodemleven eronder. Als er te weinig lichttoetreding is, kan dit gevolgen hebben voor de vegetatie onder de panelen. Als er niets meer groeit, gaat de bodem uiteindelijk dood. Geen groei van vegetatie betekent degradatie van de organische stoflaag in de bodem of te wel geen humuslaag, geen wortels in de grond en uiteindelijk geen leven meer boven en in de bodem. Hoe langer dit duurt, hoe moeilijker het herstel, hoe groter de schade aan de vruchtbaarheid van de bodem. De bodem zal na 30 jaar gebruik voor zonnepanelen ongeschikt zijn voor landbouw en natuur en vele jaren regeneratie vergen. Onvoldoende beregening versterkt dit proces door verdroging.

De WUR en TNO nemen als uitgangspunt dat ook onder de donkerste delen van de panelen nog 10% lichttoetreding plaats moet vinden om voldoende vegetatie te behouden. TNO heeft een bodembelichtingstoets ontwikkeld om de lichttoetreding tot de bodem vooraf te berekenen. Dat kan de ontwikkelaar bij TNO of Eelerwoude laten doen.

Onduidelijk is of de minimale grens van lichttoetreding ook geldt voor vaaggronden, waartoe de kleibodems bij Millingen behoren. Zij bevatten van nature al vrij weinig organische stof en zijn daardoor mogelijk nog gevoeliger voor degradatie. Onduidelijk is ook of er voldoende water onder de panelen terecht komt om een vegetatie in stand te houden.

Het ligt voor de hand dat de begroeiing in de 80 cm ruimte tussen de panelen uitbundig zal groeien vanwege de overvloedige toevoer van water vanaf de panelen. Hierdoor kan de lichtinval vanuit de zijkant verder beperkt worden en mogelijk onvoldoende worden. Door de vegetatie regelmatig te maaien, kan die beschaduwing voorkomen worden. Wanneer de gemaaide vegetatie vervolgens onder de panelen geblazen wordt, kan dat maaisel daar mede bijdragen tot instandhouding van de organische stoflaag. Door geultjes te graven die licht aflopen naar het midden van de panelen, zou ook de watertoevoer daar op peil kunnen blijven. Dergelijke maatregelen moeten dan wel tijdens de inrichting uitgevoerd en in een beheerplan vastgelegd worden.

Wat de inrichting van de 50 ha natuurontwikkeling betreft zijn wij voorstander van het creëren van een zo hoog mogelijke biodiversiteit. Dat kan door maai-beheer, waarbij het maaisel afgevoerd wordt. Het is dan mogelijk een zeer soortenrijk hooiland te ontwikkelen, dat te vergelijken is met de beroemde Zwitserse hooilanden. De Zwitserse hooilanden onderaan de bergen nabij de rivier de Inn lijken sterk op de vegetatie van de EVZ Ubbergen-Groenlanden in de Ooijpolder. De vegetatie is voor 90% gelijk. (Wij hebben daar foto's van). Door maaisel op te brengen van die EVZ of van de bloemrijke dijken kan die vegetatie mogelijk gerealiseerd worden (Esparcette, Grote centaurie, Veldsalie, Harige ratelaar). Mogelijk is vooraf enkele jaren uitmijning noodzakelijk om het juiste

voedingsniveau van de bodem te bereiken, maar de bodem hoeft niet echt schraal te zijn. Het zijn hooilanden van vrij voedselrijke gronden (Fettwiesen). Het spreekt voor zich dat de inrichting, maaibeheer en de monitoring betaald wordt door de eigenaar van het zonnepark.

Wanneer het lukt om een dergelijk hooiland te realiseren, zou dat een enorme opsteker kunnen zijn voor de recreatieve waarde van de Duffelt.

Samenvattend maken wij ons zorgen over de gevolgen voor het bodemleven vanwege de kans op te weinig lichttoetreding en te weinig beregening van het zonnepark onder de grote paneelvlakken in een oost-west opstelling dicht naast elkaar. In ons schrijven geven we adviezen. Het is mogelijk dit alles van tevoren te berekenen en het plan zo nodig aan te passen. Ook goed beheer kan hierbij helpen. Daarnaast hebben wij in ons schrijven inrichting en beheer adviezen gegeven voor het natuurgedeelte.

Wij zouden graag zien dat onze opmerkingen ter harte worden genomen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal en het IVN Rijk van Nijmegen

Jo de Valk,

Voorzitter Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal